

Handläggare
Solveig Nilsson
Telefon: 08-50804052

Till
Hässelby-Vällingby
stadsdelsnämnd
2023-02-23

Förslag till strategi för ett mer jämställt och jämlikt nyttjande av stadens spontanidrottsytor.

Remiss från kommunstyrelsen, dnr KS 2022/583.

Förvaltningens förslag till beslut

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen från kommunstyrelsen.

Sammanfattning

Idrottsnämnden fick i budget för 2021 uppdraget att i samråd med berörda nämnder ta fram en strategi för stadens spontanidrottsytor med syfte att öka antalet deltagande från de prioriterade grupperna och skapa en mångfald av ytor för olika idrotter.

Förvaltningen är positiv till den föreslagna strategin som är tydlig och väl genomarbetad. De framtagna förslagen till övergripande strategier, mål och huvudsakliga inriktningar är en bra utgångspunkt för säkerställande av att stadens idrottspolitiska mål uppnås.

Med anledning av budgetuppdrag för 2022 har förvaltningen i samverkan med idrottsförvaltningen genomfört en översyn av stadsdelsområdets befintliga spontanidrottsytor. Med fokus på vad som behöver tillföras och/eller utvecklas avser förvaltningen att successivt genomföra relevanta åtgärder med syfte att stadsdelsområdets spontanidrottsytor ska bli fler samt mer attraktiva för prioriterade grupper utifrån stadens idrottspolitiska mål. Förvaltningen anser att eftersom de idrottspolitiska satsningarna har fokus på fysisk aktivitet och motion ur ett folkhälsoperspektiv är det viktigt att en mångfald av aktiviteter erbjuds och tillgängliggörs med bra geografisk spridning för ett mer jämställt och jämlikt nyttjande av stadsdelsområdets spontanidrottsytor.

Bakgrund

Idrottsnämnden fick i budget för 2021 uppdraget att i samråd med berörda nämnder ta fram en strategi för stadens spontanidrottsytor med syfte att öka antalet deltagande från de prioriterade grupperna och skapa en mångfald av ytor för olika idrotter.

Sammanfattning av remissen

Strategin för spontanidrottsytor är ett av flera verktyg för att nå det övergripande målet i Stockholms stads idrottspolitiska program, det vill säga att få fler invånare i Stockholm fysiskt aktiva. Strategin kompletterar redan befintliga styrdokument och strategier på området såsom *"Idrottspolitiskt program för Stockholms stad 2018-2022"*, *"Strategi för idrottsanläggningar 2022-2026"*, *"Stockholms stads strategi för det rörliga friluftslivet 2018-2022"* samt stadsdelsnämndernas lokala parkplaner.

Då vissa grupper är fysiskt aktiva i mindre utsträckning än andra har prioriterade grupper identifierats i *"Idrottspolitiskt program för Stockholms stad 2018-2022"*:

- Ungdomar 13–20 år, särskilt flickor.
- Flickor 10–20 år med utländsk bakgrund.
- Personer med funktionsnedsättning från 7 år.
- Barn och ungdomar 10–20 år med låg socioekonomisk bakgrund.

Syftet med strategin är att få fler från de prioriterade grupperna i det idrottspolitiska programmet att nyttja stadens spontanidrottsytor samt att öka mångfalden av ytor för olika idrotter/motionsformer. Då studier visar att flickor är underrepresenterade på stadens spontanidrottsytor och att fysisk aktivitet minskar med ökad ålder, fokuserar strategin främst på flickor 13-20 år. Spontanidrottsyta definieras i strategin som en planlagd utomhusyta avsedd för idrott/rörelse som är öppen för allmänheten, inte behöver bokas och kan nyttjas kostnadsfritt. I strategin inkluderas inte lekplatser eller skolgårdar.

Tabellerna nedan visar könsfördelningen för nyttjandet av spontanidrottsanläggningar uppdelat på ålder samt uppdelat på några befintliga anläggningstyper.

Könsfördelning per åldersgrupp (%)		
	Flickor/Kvinnor	Pojkar/Män
Under 7 år	38	62
7-12 år	26	74
13-19 år	29	71
20-39 år	40	60

40-64 år	42	58
65 år och äldre	47	53

Könsfördelning per anläggningstyp (%)		
	Flickor 7-19 år	Pojkar 7-19 år
Badplats/Strandbad	53	47
Motionsspår	51	49
Frïdrottsbanor	36	64
Utegym	32	68
Basketplan	21	79
Fotbollsplan	20	80
Skatepark	18	82

Utifrån dessa tabeller kan konstateras att nyttjandet är som minst jämställt bland barn och ungdomar 7-19 år, vilket är stadens prioriterade åldersgrupp vad gäller idrott och motion. Den nedre tabellen visar att pojkar är överrepresenterade i mycket hög grad på anläggningar för skate, fotboll och basket samt i hög grad även på utegym och frïdrottsbanor. Nyttjandet av motionsspår och badplatser kan anses jämställt men är två anläggningstyper som nyttjas av flickor i något högre utsträckning än pojkar.

I förslaget till strategi beskrivs vilken typ av anläggningar för spontanidrott som ungdomar önskar att staden ska satsa på. Flickor i högstadieåldrarna önskar främst att staden ska satsa på fotbollsplaner, strandbad, utegym och utomhusbassängbad. Gymnasieflickorna uppger motionsspår/skidspår i första hand, men håller med om att staden ska satsa på utegym, strandbad och fotbollsplaner. Ganska högt rankade är även basketplaner och beachvolleybollplaner bland flickorna i både högstadiet och gymnasiet. Pojkar i samma åldrar tycker också att staden ska satsa på fotbollsplaner och utegym, men röstar i hög grad även på anläggningar för parkour. Gymnasiepojkar rankar även motionsspår/skidspår och basketplaner relativt högt.

I strategin identifieras tre övergripande strategier som ska genomsyra stadens arbete med ytor för spontanidrott; jämställdhet, jämlikhet och barnperspektivet. De övergripande strategierna utgår i stor utsträckning från stadens olika program för mänskliga rättigheter.

Strategins specifika mål är att:

- Öka mångfalden av ytor för olika idrotter/motionsformer.
- Öka jämställdheten i nyttjandet av ytorna.
- Öka jämlikheten utifrån ålder i nyttjandet av ytorna.

Staden ska arbeta utifrån tre huvudsakliga inriktningar:

- Prioritera verksamhetsmässiga insatser som stimulerar flickor till att använda spontanidrottsanläggningarna.
- Prioritera anläggningstyper för spontanidrott som många flickor nyttjar idag.
- Prioritera anläggningstyper för spontanidrott som flickor uppger att de tycker staden ska satsa på.

Att arbeta för ett mer jämställt nyttjande av anläggningar för spontanidrott bidrar till att flickor och kvinnor ges plats i det offentliga rummet och bidrar till ökad jämlikhet i hälsa.

Nedan presenteras ansvarsområden samt vilka nämnder som berörs.

Ansvarsområde	Berörd nämnd
Ansvar för att flickors/kvinnors önskemål särskilt beaktas vid investeringar i spontanidrottsytor samt att barnperspektivet och funktionshinderperspektivet beaktas.	Stadsbyggnadsnämnden Exploateringsnämnden Trafiknämnden Idrottsnämnden Stadsdelsnämnderna
Ansvar för att tillräckligt med yta avsätts för spontanidrott.	Exploateringsnämnden Stadsbyggnadsnämnden Trafiknämnden Idrottsnämnden Stadsdelsnämnderna
Ansvar för att utbudet av spontanidrottsytor motsvarar efterfrågan i så stor utsträckning som möjligt.	Idrottsnämnden Stadsdelsnämnderna Trafiknämnden Exploateringsnämnden
Ansvar för att verksamhetsperspektivet beaktas från tidigt skede genom samverkan med lokala aktörer, exempelvis skola, fritidsgård och föreningsliv.	Exploateringsnämnden Stadsdelsnämnderna Idrottsnämnden Trafiknämnden
Ansvar för drift av spontanidrottsanläggningar och att tillräckligt med medel avsätts så att anläggningarna kan hållas rena och snygga.	Idrottsnämnden Stadsdelsnämnderna Fastighetsnämnden Trafiknämnden
Ansvar för platsaktivering av spontanidrottsanläggningarna, i samverkan med relevanta aktörer.	Stadsdelsnämnderna Idrottsnämnden
Ansvar för att det finns öppna ledarledda aktiviteter för högstadie- och gymnasieungdomar inom varje stadsdelsnämndsområde.	Stadsdelsnämnderna Idrottsnämnden Kulturnämnden Utbildningsnämnden

Ansvar för att kommunicera kring anläggningar och verksamhet inom sitt ansvarsområde samt att begränsande normer synliggörs och förändras.	Stadsdelsnämnderna Idrottsnämnden Trafiknämnden Utbildningsnämnden Kulturnämnden
Ansvar för att regelbundet undersöka nyttjandet av stadens spontanidrottsytor.	Idrottsnämnden
Ansvar för att regelbundet undersöka vad stockholmarna vill att staden ska satsa på för idrottsanläggningar.	Idrottsnämnden
Ansvar för att spontanidrottsanläggningar, vid större ny- och reinvesteringar, utvärderas för att se om önskad effekt har uppnåtts.	Stadsdelsnämnderna Idrottsnämnden Trafiknämnden
Ansvar för att skapa trygghet på och omkring spontanidrottsytor.	Exploateringsnämnden Stadsbyggnadsnämnden Trafiknämnden Idrottsnämnden Stadsdelsnämnderna Fastighetsnämnden

Ärendets beredning

Detta ärende har utarbetats inom avdelningen för verksamhetsstöd och stadsmiljö.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen är positiv till den föreslagna strategin som är tydlig och väl genomarbetad. De framtagna förslagen till övergripande strategier, mål och huvudsakliga inriktningar är en bra utgångspunkt för säkerställande av att stadens idrottspolitiska mål uppnås.

Inom Stockholms stad är det idrottsnämnden som har det övergripande ansvaret för den långsiktiga investeringsplaneringen av stadens idrotts-, friluft- och motionsanläggningar inom idrottsmark. Stadsdelsnämnden ansvarar för skötsel och utveckling av anläggningar för motion och spontanidrott, som exempelvis utomhusgym, inom park- och naturområden.

Förvaltningen ser positivt på en utökad samverkan inom staden med syfte att utveckla möjligheterna att locka fler invånare att motionera och idrotta. Det sker redan idag en organiserad samverkan mellan förvaltningen och stadens fackförvaltningar och bolag i frågor som gäller markanvändning och stadsutveckling med stadens översiktsplan som utgångspunkt. Samverkan sker tidigt i

planeringsprocessen av nya stadsbyggnadsprojekt bland annat med syfte att invånarnas behov av park- och naturområden samt ytor för motion, spontanidrott, lek, rekreation och friluftsliv ska tillgodoses när nya bostäder färdigställs.

Med anledning av budgetuppdrag för 2022 har förvaltningen i samverkan med idrottsförvaltningen genomfört en översyn av stadsdelsområdets befintliga spontanidrottsytor. Med fokus på vad som behöver tillföras och/eller utvecklas avser förvaltningen att successivt genomföra relevanta åtgärder med syfte att stadsdelsområdets spontanidrottsytor ska bli fler samt mer attraktiva för prioriterade grupper utifrån stadens idrottspolitiska mål.

Förvaltningen anser att eftersom de idrottspolitiska satsningarna har fokus på fysisk aktivitet och motion ur ett folkhälsoperspektiv är det viktigt att en mångfald av aktiviteter erbjuds och tillgängliggörs med bra geografisk spridning för ett mer jämställt och jämlikt nyttjande av stadsdelsområdets spontanidrottsytor. Med anledning av detta så inkluderar förvaltningen trygghets- och tillgänglighetsperspektiv i all planering av stadsdelsområdets park- och naturområden inklusive spontanidrottsytor. Syftet är att skapa generationsöverskridande och upplevelserika miljöer som också stämmer överens med målen för en äldrevänlig stad.

Susanna Halldin Olsson
Stadsdelsdirektör
Hässelby-Vällingby
stadsdelsförvaltning

Jenny Bejker
Avdelningschef
Hässelby-Vällingby
stadsdelsförvaltning

Bilaga: Remiss från kommunstyrelsen, dnr KS 2022/583.

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Susanna Halldin Olsson, Stadsdelsdirektör	2023-02-01
Jenny Beijker, Avdelningschef	2023-01-31